

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 ..
Negyed évre . . . 3 ..
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltéri közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. ezégnél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők:

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Társadalmi erőink.

Mióta magyar alkotmányunk visszaállítatott, modern állami és társadalmi életünk alatt közművelődési, gazdasági és társadalmi intézményeink egymásután jöhettek létre; erősen megsokasodtak. A társadalmi eszme a legkülönbözőbb alakokban szép sikerrel érvényesült a magyar társadalomban — a közművelődési és gazdasági élet minden vonalán, az emberbaráti törekvések minden irányában.

Az alkotmányos szabadság szellője politikai pártkörökbe hozta össze legelőbb a magyar társadalom alkotó elemeit; fuvallatára új életre ébredtek közgazdasági célokkal bíró, már létezett országos egyesületeink és sorjára alakultak a vidéken az újak.

Az évek folyamán művelődési haladásunk ezer és ezer kaszinó, és egyesület alakulásában nyilvánult. Gazdasági egyesületekbe tömörültek a gazdák; iparos és kereskedelmi társaságokba az iparosok és kereskedők. Színpartoló-egyesületek vették pártfogásukba a színészetet, képzőművészetet, dalos-körök vették művelés alá az énekművészetet.

A szegények, az elhagyott árvák és gyermekek segélyezésére számtalan egyesület alakult. A magyar nemzeti eszme megerősítésére, a magyar művelődés terjesztésére oly nagyszabású egyesületek jöttek létre, a melyek önmagukban is fényes bizonyítékaianak, hogy a magyar társadalom harmónikus fejlődésében — mily nagy erőforrások felett rendelkezik.

Ezekben az egyesületekben hatalmas erővel folyt az a lassú, de szakadatlan proceszus, a mely hivatva volt századokon át szerttagolt társadalmunk egybeforrásztására. Ezekben az egyesületekben modern, áldásos eredményeket biztosító társadalmi szerveze-

tünk fejlődött ki lassankint s igaz örömmel láthatta minden magyar ember, hogy a magyar nemzet semmiféle kulturális, humanitárius vagy gazdasági céliránt nem maradt közömbös, hanem az egyesületek ezreiben megteremtette magának azokat az erőforrásokat, a melyek segítségével a célok felé a siker biztos reményével törhet.

Büszkén, elégtelen tekinthetünk vissza a vidéki városok társadalmának az utolsó 25 év alatt végzett önfejlesztő, önerősítő munkájára.

E munka eredményeit, az életerős, fejlődésre képes társadalmi szervezkedést egyedül az erők össze tartása és társadalmi életünk szabadelvű szelleme hozta létre.

Az utóbbi időkben azonban e téren nyugtalanító tünetek mutatkoznak. A társadalmi szervezkedés gátakat talál maga előtt, helyi pártviszályok bontó ereje akar érvényesülni s izgalom támadt nyomukban, a mely lajzítja az összetartozandóság érzetét s félreértéseket szül, a melyek a társadalmi életre is visszahatnak.

Hogy a vidéki különösen nemzetiségű lakta városokban nincs meg mindenütt a kívánatos együttérzés, azt számtalanszor, lépten, nyomon tapasztaljuk.

Bizonyos hidegség tölti el az embereket. Egymásnak, vagy egyes csoportoknak a közjólét, vagy bizonyos haladás érdekében tett lépéseit kicsinylőleg ignorálják, vagy leszólják, kritizálják mások és más érdekcsoportok.

Nem jól van az így, a hogy van. Ha a nemzetiségi vidéki városok legtöbbnyire elszigetelt hazafias társadalmak az örökös torzalkodás terén tovább is megmarad, ha kicsinyes féltékenykedés még sokáig uralkodik,

akkor a haladás, a közjólét terén semmit sem halad előre.

Végre valahára utját, módját kellene találni annak, hogy az ellentétek kiegyenlítettessenek, mert különben minden nemes törekvés hiába való.

Különösen a magyar hazafias szellemű és szabadelvű társadalomnak kell összegtartania. Pártolnia szívvel, lélekkel, lelkesedéssel mind ama mozgalmakat melyek a kitűzött célok felé vezetnek.

A vidéki városok kaszinói társaskörei, magyarnyelvterjesztő egyesületei, dalkörei stb. céltudatos munkálkodás mellett olyan fontos tényezők, melyek meleg pártolással és magyar hazafias érzésnek leghivatottabb terjesztői és ápolói.

Ezeket a társadalmi erőket egyesítő szerveket tehát mindenütt teljes erőnkől és tehetségünkől gyámolítani és pártolni kell.

Az egyetértés erőssé és hatalmassá fog tenni.

Világítás a városokban.*)

A világítás első sorban fontos közegészségi szempontból; de másodszorban közbiztonsági érdekeket is érint.

Amaz nagy fontossággal bír a házi, a magánfogyasztásnál. Emez pedig a közvilágítás szolgáltatásánál szerepel.

Szobáink világításánál bizonyára nem közömbös, hogy minő égési anyag szolgáltatja a világítást.

Nem pusztán azért, mert a gyér, a pislogó világítás mellett való foglalkozás tönkre teszi látóképességünket; nem azért, mert a tulságos világosság erősen megviseli szemünket; hanem azért is, mert a

* A folyó hó 6. iki városi közgyűléshez a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával Graf János Pál bizottsági tag indítványára a légszuszgyárral megkötött szerződés tanulmányozás, esetleg annak módosítása vagy a légszuszgyárnak a város által leendő megváltása céljából egy bizottság küldetett ki. Az ezen ügynél történt felszólalások és adott felvilágosítások alkalmával Jovanovi cs Sándor tanácsnok úr Eher Gyula országgyűlési képviselő, Szombathely város érdeműs volt polgármesterének ez évben megjelent „A városok” című munkájára hivatkozott. Időszerűnek tartjuk, ezen műből a világításra vonatkozó részt egész terjedelmében hozni.

A szerk.

TÁRCA.

Dalok.

I.

Nekem adott a jó Isten
Nekem adott téged.
És mégis, hogy elveszítlek
Olyan nagyon félek...
Látod, hisz a csillagnak is
Nem örök a fénye;
A mikor a legfényesebb
Akkor hull a földre...

Várja fönny egy halvány csillag
Mindhiába várja...
Egyre jobban halványodik
S meg is hal és
Le is hull utána...

II.

Dalos erdőn, patak partján
Vadvirágot szedtem,
Galambomról álmodozva
Koszorút kötöttem.
Göggicsélő fehér galamb
Gyors szárnyakon szállva:
Vidd el, vidd el csöndes este
Rózsám ablakára.
Súgjátok meg menyit édes
Boldog álmat szőttem,
A míg a sok kis virágból
Koszorút kötöttem — — —

III.

A bánat vélem egy barát lett,
Kegyetlenül szakgat, sebez...
Talan én forró nagy szerelmem
Érdemlett büntetése ez...

Úgy elmerengek önmagammal:
Csak egyre int a hit, remény...
Oltárom képe: nagy szerelmem
Sok szenvedés után enyém.

A bánat velem egy barát lett,
De most már boldogsága van,
Rám tekintett... s nem tudom
Panaszra nyitni ajakam....

Dr. Radványiné R. Emma.

Az anyósom férjhez megy.

Nem bánom, ha mindjárt a szemem közé is kacagnak, de megvallom, hogy az anyósomat tiszteltem, szerettem.

Amint látható, ritka vő vagyok. De azért előre tiltakozom az ellen, hogy halálom után mint valami kivesző fajnak ritka példányát borszeszben mutogassanak.

Az anyósom kétszer szolgált rá nemesebb érzelmeimre. Először, mikor hallgatagon beleegyezett három évig tartó vőlegényeskedésembe. Másadszor, midőn pokollá változott családi életemet egy csapásra férjhez menetelének hírével boldoggá tette.

Tagadhatlan, hogy a feleségem három évi várokozásával hűségének fényes tanujelét adta. De az meg szomorú valóság, hogy hűségével úgy megmérgezte életemet, hogy ezt hűtlenségével sem tehetné volna meg különben. A mióta meg az anyósom tetőtől-talpig gyászban jár s keserves könnyhullatások között és sűrűn emlegeti néhai apósom kiváló tulajdonságait, oda lett, elenyészett a megmaradt kevés nyugalmam, boldogságom is.

Feleségem kimondhatatlanul büszke anyósom gyászára és könnyeire. Látod — kezdi, amint csak hazaérek — ilyen hűséggel, mint a szegény mama, viselkednek a mi családunk asszonyai azokhoz, akinek egyszer hűséget esküdtek. Ahoz nemcsak életében

vagyunk ám tántoríthatatlanul hívek, hanem még poraiban is.

Mélyen hallgatok. Hallgatásommal magamra zudítom haragját. Kétkedsz is szavaimban? Dehogy kétkedek, akarom mondani. Csak hogy erre időm nincs. Amint a szájamat szólásra nyitni akarom, azonnal elkezd: persze, az ilyen ember mint te, a ki örökösön szoknyák után szaladgál, nem tudja, mi a hűség? Tudom, ha ma meghalnék, holnap már asszonyt hoznál a házhoz! S ekkor vádol, gyanúsít, szid, gyaláz mindaddig, míg csak könnyei meg nem erednek s hangja zokogásba nem ful.

Tiszteltem a fájdalmát s újra hallgatok. Csak titokban fohászok az eget urához, elégelje meg már szenvedéseimet s vegye el tőlem a keserű poharat.

De az még nincs csordultig tele. Amint a feleségem könnyei elapadnak, ismét rákezdi: Nemcsak a szegény mama ilyen hü ám a megboldogult apa emlékéhez. Lóri néni sem ment másodsorú férjhez, pedig csak 26 éves volt, mikor özvegyen maradt. Férjhez mehetett volna, 33 kérője volt. Anna néni férjét, a gyalázatosat, kedvesének ura kólintotta úgy fejbe, hogy örökre elsötétült előtte a világ. S mégsem vetette le haláláig a gyászruhát, ha túléllek, én is azt hordok érted siromig. Noha ezt nem érdemled meg tőlem, te szoknyakergető, hitvány fráter!

Mire mindezt befejezi ágyaznak. Öröm fog el. Pihenni térek. De az álom, bármint is óhajtom, mindig késik. A mikor keserves ásitások és forgódások után végre megérkezik, akkor sem egyedül jő. Magával hozza Lóri meg Anna néni.

Az életfogytig tartó fegyháza itelt rabnál búsabb megadással viselem sorsomat. Annak reménye lehet még a szabadulásra, de lelkemből már az is kihalt. Csak lézengtem s árnyéka voltam önmagamnak.

Amint ilyen állapotban egyik napon a lakásomra tértem, feleségemet sirva találtam.

Hideg borzongás futott rajtam végig. Mi lesz most, ha már távollétem alatt is képzelt, hűtlenségem

különböző világítási nemeknél végbemenő kémiai folyamat eredménye gyanánt fejlődő égési termékek megromlják a zárt helyiségek levegőjét, minél fogva úgy lélekzési, valamint közegészségi tekintetből hátrányosak.

Nem említhetjük a régi kor pislogó mécsseit, nem a fagygyertyát, nem az olajlámpát, a stearin gyertyát és petroleumi lámpáknak különböző alakjait. Mert hisz ezeket már rég háttérbe szorították az újkor találmányai: az égető gáz és az elektromos világítás.

Légszesszel az 1812. évben világítottak először Londonban.

A gázzal való világításnak legegyszerűbb alakja az ugynevezett „pillangó”.

Későbbi találmány az Argand-féle és a Siemens-féle lámpa, mely a pillangót intenzívitás és nyugodt égés tekintetében felülmúlja.

Legtökéletesebb alakja a gázvilágításnak az Auer-é; melynek lángja kékes fehérszínű intenzív, nyugodtan ég és olcsó; mely oknál fogva nemcsak közegészségi szempontból, de egyúttal materiális tekintetből is felette előnyös.

Házi használatnál azonban bőségénél fogva, különösen a nyári évszakban kellemetlen; kezelése pedig tuiságos óvatosságot igényel és így a kényelmetlen, de vigyázatlan mellett — mint általában a gázvilágításnál, előfordulhat — még veszélyes is lehet.

Bármennyire lelkesedünk azonban az Auer-lángok iránt, nem szenvedhet kétséget, hogy a világítási technika legnagyobb vívmánya: az elektromos világítás.

Mert ha felállítjuk a szabályt, melyben a világítás kellékei vannak kifejezve, akkor az elektromos világításban egyenkint felaláljuk azokat, mert:

- 1) a világító anyag tiszta és sok energiát tartalmaz;
- 2) az égés teljes és gyors folyamatu;
- 3) minden hőség nélkül sok fényt nyújt égési termékek nélkül.

Elmondhatjuk tehát bátran, hogy az elektromos világítás a világítási módok ideálja!

Gőzerővel előállítva drága. De vízerővel fejlesztve bátran kiállja a versenyt az Auer-lángok olcsóságával.

Az akkumulátorok (villamgyűjtők) nagyon drágák lévén, ezek alkalmazása csak tetemesen drágítja a villamos világítást.

Az izzólámpák zárt helyiségek megvilágítására, az ivlámpák pedig nagy és tágas helyiségek, vagy terek és vidékek megvilágítására alkalmasak.

Magánhasználatra az elektromos izzó lángok megfizethetetlenek.

Hőt nem terjeszt; kezelése könnyű és rendkívül kényelmes; veszélytelen elannyira, hogy minden kis gyermek elbánnhat vele. Ezen tekintetknél fogva tehát az elektromos izzó lángok magánvilágítás tekintetében messze tulszárnyalnak minden egyéb világító eszközt.

Az elektromos ivlámpa szép és impozáns, magas és tágas termek, avagy nyilvános helyek, kerti helyiségek és terek megvilágítására. Alacsony helyiségekben azonban a szemre ártalmas, mert 1000—2000 koncentrált gyertyalángnak szembeszökése erősen megviseli a szemet.

Utcavilágításra se tartjuk az elektromos ivlámpákat alkalmasnak, mert fényoszóró ereje hiányozván, miután bizonyos körben tulságos világosságot nyújt, azontúl pedig sötét árnyékok vet: utcavilágításra alkalmazása óriási költséggel járna annnyival is inkább, mert a világításnak majdnem 1/3-ad részét az épületfalak s a házsorok nyelnék el

miatt sir? Elfajtott panaszszal roskadtam le a székre. A halálra ítélt csendes megadásával vártam a szokott vihar kitörését.

Sokáig vártam, de nem tört ki. Hogy lehet ez, talán más bántotta? Ki? Tudom már! Végre belátta, hogy ártatlanul gyanúsított, lelkiismerete vádolja. Igen! Bizonyosan sajnálja azokat a kellemetlen órákat, melyeket okozott; azokat a sebeket, a miket hűségese szívemen ejtett. Magába szállt, megértett. Vége a boldogtalanságomnak! Ezt az örömhirt megviszem anyósomnak.

— Szerencsét kívánni jössz fiam? — kérdi anyósom szerénymesen elpirulva — Köszönöm!

— Mihez? — kérdeztem csodálkozva.

— Elhatározásomhoz! Nem értesített róla feleséged?

— Nem szólt semmit.

A halátlan! Neheztel reám, mert élni akarok. Vagy már nincs jogom az élet örömeihez? Van! Mindössze is csak 62 éves vagyok, de úgy érzem, mintha 18 volnék. Irigylí, hogy özvegyi fátzolomat menyasszonyi koszorúval cserélem föl.

— Férjhez megy, kedves mama? Fogadja legőszintébb szerencsekívánataimat!

— Fiam, drága gyermekem — kiáltotta anyósom, karjait kitarva — tudtam, hogy megértés. A fiatal szívnek nem lehet parancsolni! — Magához szorított, csóközönnel borított el, mintha szerelmes szive választottja volnék.

A feleségem sokáig némán, panasztalanul busongott anyósom férjhezmenetelén. Lassankint belenyugodott a megváltozhatatlanba. Megnyugvásával elvesztett hit boldogságom is visszatért. S most már újra oly boldog vagyok, mint voltam akkor, mielőtt még nem gyanúsított s nem jelentette ki, hogy elmulásom után élete végéig gyászol. S mikor még az igen tisztelt Lóri és Anna néninek híret sem hallottam.

D. I.

A közvilágításnak — utcákon — csak egy kitűnő módja van s ez nem más, mint az Auer-féle világítás.

Az utca ellentétes vonalain váltakozva 25—50 méternyi távolságban elhelyezve az Auer-féle lámpákat, — oly világosságot nyerünk, melnyél jobbat sem Párisban, sem Berlinben nem kereshetünk.

Az Auer-féle lámpák intenzív lángjának óriási fényoszóró ereje van. Sugarai 400—600 méternyi távolságból már szemünkbe szöknek.

Kezelése könnyű, óvatos elbánás mellett egy-egy háló eltart 30—40 napig.

Ugyanazért ajánlhatjuk, hogy a hol gázvilágítás van, ott át kell alakítani az égőket Auer-féle rendszerre s a közvilágítást ily módon kell eszközölni.

Kétségkívül nagy előny, ha a gázfejlesztés nem nyereségvágyból alakult részvénytársaság kezében van, hanem azt a város házilag kezeli; mert ez esetben tetemesen olcsóbbba kerül.

Tanácsos tehát, hogy a város a gázgyárt váltsa magához és vegye házi kezelésbe.

Ahol pedig gázgyár nincs, ott létesítsen a város és e részben is tegyen eleget a lakosság iránt tartozó kötelességének.

Ahol pedig megvan mint a két világítási forrás, gáz- és elektromos, ott a házi világítás csak elektromos erők felhasználásával történjen, a közvilágítás pedig csak kizárólag Auer-lángokkal.

Legújabbban „Acetilén”-való világítással tesznek sürü kísérleteket.

Szakférfiak előtt parkodnak demonstrálni e legújabb világítási módszer előnyeit.

Az Acetilénvaló világítás tulhaladja ugyan a gázvilágítás intenzívitását, olcsóbb is, de sokkal veszélyesebb és kellemetlen szagot terjeszt.

H I R E K.

Személyi hírek. Bajsai Z á k ó Milán főispán kedden a fővárosba utazott, honnan tegnap este tért haza. — F a r a g ó János kir. s. tanfelügyelő csütörtökön Budapestre utazott, hol a talfelügyelőknek az új közoktatásügyi minisztárnél tett tisztelegésében részt vett és tegnap délben érkezett haza.

Felgyógyult. V o z á r y János törvényszékünk érdemekben gazdag kitűnő elnöke, ki hosszabb ideig súlyos beteg volt, teljesen felgyógyult és elfoglalta hivatali állását. Örömrnkre szolgál ezen kitűnő férfit hivatalában üdvözölhetni.

A közigazgatási bizottság ülése. A város közigazgatási bizottsága november 11-én tartotta havi ülését M a t t a n o v i c h Adolf polgármester elnökle alatt. A p é n z ügy i g a z g a t ó i jelentés szerint a megállapított áll. adótarozás kitétt az 1903. évre 357.264 kor. 04 fillért; befizettetett januártól október végéig 189042 kor. 38 fill.; a hátralék 168224 kor. 76 fillér. Ez évi október folyamára 19357 kor. 04 fillérrel kevesebb, januártól október végéig pedig 35070 kor. 60 f. kevesebb befizetés történt mint a mult esztendő hosszú időszakában. — A városi f o r v o s jelenti, hogy október havában 62 halálozás (40 férfi 22 nő) történt a város területén. Ez év elmult 10 hónapja alatt a következő ragályos betegedési esetek fordultak elő: roncsló toroklob 14 (meghalt 9), hagymáz 4 (meghalt 2), hörk hurut 5, kanyaró 79, vörheny 229 (meghalt 4), ápolás alatt van 35), bárányhimlő 19 (meghalt 1, ápolás alatt van 2). Fertőző beteg volt tehát 350, felgyógyult 257, elhalt 56, ápolás alatt maradt 37. — A városi árvaszék jelentése szerint az árvarban volt 28467 kor. 70 fill. készpénz, 38149 kor. 33 fill. pénztárcái letében és értékpapirokban, 503095 kor. 73 f. adóslévél és 2509 kor. 58 fill. drágasság. — A t a n f e l ü g y e l ő i jelentés az áll. elemi iskolai tanzemélyzetben elfordult változásról és Steinitzer Flora áll. felső leányiskolai tanítónő újabb 6 heti szabadságáról tesz említést. — A kir. ügyész jelenti hogy októberben a fogházban 109 letartoztatott volt és pedig 99 jogérvényesen elítélt, 9 vizsgálati és 1 felebbezés alatt álló fogoly. A kocsárkötő ipar ezen hónapban 1643 kor. 04 fillért jövedelmezett az államkincstárnok.

Halálozás. Egy példás hitves és önfeláldozásig szerető és sokat szenvedett anya, egy fardhatlan s lelkiismeretes tanítónő érző szive megszűnt dobogni. D ó z s a Imréné szül. Beráts Antonia áll. isk. tanítónő, életének 40-ik, boldog házasságának 17-ik és eredménydus tanítói működésének 20-ik évében november 11-én megszűnt élni. Bár napokig haldoklott, a kiváló nő, beállott halálának híre mégis városszerte fájdalmas megilletődést és óriási részvétet keltett. A boldogultban D ó z s a Imre polg. isk. tanár szerető hitvesét és öt árva kis leánykáját a pótolhatlan édes anyját vezette. A mély gyászba borult család mérhetetlen fájdalomt enghitse az Egek Urának irgalmassága. Az elhalt temetése november 13-án délután 3 órakor ment végbe ritkán látott óriási részvét mellett. A gyászszertatást F a l s t v á n ev. ref. lelkesz végezte. Résztvettek a városi tanács Mattanovich Adolf polgármesterrel az élen, a kir. törvényszék Pavlovics Abrahám h. elnök vezetése alatt, az áll. főgymnasium, polgári és felső kereskedelmi iskola áll. és szerb felső leány iskola és az áll. el. isk. tantestületei, az összes áll. hivatalok képviselői valamint a volt tanítványok és a szülők ezerei. A gyászmenet a Klastrom és Mária Terézia uton, az Erzsébet téren és Gromon utcán, hol az összes üzlet-helyiség zárva voltak, haladt végig a róm. kath. temetőbe. A sirnál M o l n á r József ig. tanító tartott megható bucsubeszédet, az áll. el. tanítók alkalmi kara által énekelt gyászdal elhangzása után pedig a sötét sir magába fogadta a drága halottat, hogy békében alussza örök álmát. Az árvaik könyáztatta sírdombot a koszoruk halmaza borítja. A koszoruk feliratai a következők: Nem felejtünk el — Bánatos férjed és árva gyermekeid; Utolsó Isten veled — Berta és Róza nénitől;

Felejtethetetlen rokonunknak — az Ónódy család; Kegyelete jelöl — a pancsovai áll. polg. és felső keresk. iskola tanári testülete; Utolsó üdvözet — áll. felső-leányiskola; Szeretett kartársának — a belvárosi áll. elemi leányiskola tantestületétől; Dózsa Imréné — hálás tanítványai Géczy testvérek; Szeretett tanítónőknék — volt tanítványai; Emlékül — a m. kir. áll. polg. isk. növendékei; Szeretett tanítónőknék — hálás tanítványai.

Erzsébet napja az iskolákban. Az összes iskolák f. hó 19-én Erzsébet napján, ünnepet rendeznek. Dalban, imában száll fel az iskolai ifjuság szívéből a megemlékezés és hála szent zsolozmája. Szép szavallatok is mind, mind öt fogják dícsőíteni, kit a nemzet soha el nem feled, el nem feledhet.

A különböző intézetek ünnepeinek sorrendje a következő:

I. Az állami főgimáziumban:

1.) Gyászdal. Irta Klossz Károly. Éneklí az ifjuság.

2.) A nagy sirra. Irta Sebestyén Károly; szavalja Péterfi Jenő IV. oszt. tan.

3.) Emlébeszédet mond C s e r G y u l a r. tanár.

4.) Erzsébet. Irta Váradí Antal; szavalja K i s s G y ö r g y VII. oszt. tan.

5.) Hymnus. Éneklí az ifjuság.

Az ünnep a tornacsarnokban lesz s reggel 9 órakor kezdődik.

II. Az áll. polg. és felső keresk. iskolákban:

1.) Hymnus. Éneklí a polgári iskola ifjusága.

2.) Józann Miklós: A geufi áldozat. Szavalja: Molnár János polg. isk. IV. oszt. tanuló.

3.) Lampért Géza: A geufi tó partjairól. Szavalja Heffer Lajos felső keresk. alsó oszt. tanuló.

4.) Alkalmi beszéd. Tartja Korek Jenő felső keresk. isk. felső oszt. tanuló.

5.) Erzsébet Királné emlékére. Éneklí a felső keresk. isk. ifjuságának énekkara.

6.) Váradí Antal: Erzsébet. Szavalja Tyahun János polg. isk. IV. oszt. tanuló.

7.) Lampért Géza: Szeptember 10-én. Szavalja Guczul Lukács felső keresk. isk. középső oszt. tanuló.

8.) Szózat. Éneklí a felső keresk. isk. ifjuságának énekkara.

Az ünnep az intézet tornacsarnokában lesz s reggel 9 órakor kezdődik.

A továbbképző tanfolyamon a jövő szombaton, november 21-én Reich Gáborné tart előadást „Zrínyiasz”-ról.

Megnyíló tanfolyam. A mezőgazdasági házi-ipar tanfolyam december 1-én nyílik meg. A tanfolyamon résztvenni ohajtók a gazdasági egylet kertésznél Paul Jánosnál jelentkezhetnek. A tanfolyam csak 30-an vétettek fel. A tanfolyam munkavezetője Maul György lesz.

Magyar színészet Pancsován. Kúnhegyi Miklós szinigazgató helyhatósági engedélyért folyamodott a városi tanácshoz. A jónéví társulat a jövő év január-március közti időben szándékozik egy hónapi időtartamra városunkba jönni.

A járványbizottság tegnap délután ülést tartott M a t t a n o v i c h Adolf polgármester elnökle alatt s a vörhenyjárvány állásáról tett orvosi jelentések alapján az elemi iskolákat és óvodákat további intézkedésig zárva tartja.

Elfoglalt kocsiút. A Ferenc József téren a „Hungária” szálloda előtti kocsiútját mostanában a délelőtti órákban a káposztás kocsik annyira elállják, hogy azon a rendes kocsiközlekedés teljesen lehetetlen. Hosszában, keresztben és összevissza állnak ott szeke-rek, egyikről a másikra dobálják a gömbölyű káposztafejeket, nem törődve azzal sem, ha a még mostan izetlen lapdák egyik-másik keresztül haladni akaró kocsin ülőnek fejéhez is repül. Hogy mindez nem nagy csendben, hanem éktelenül cziíra és trágár káromkodások közt történik, arról a mi rendőrségünk — bár úgyszólván orra előtt történik — még nem vett tudomást. Vagy a „kereskedelmi forgalom” emelése érdekében valónak tartja ezt a túrt rendetlenséget.

Visszahelyezett rendőrök. A nyáron történt, hogy egy hét évi fegyháza elítélt szökevényrabot a rendőrségnek átadtak, honnan az búcsúzás nélkül el-tünt. B ú s András szakaszvezető és P á s t o r Imre rendőr ellen ezért megindított a bünvádi eljárás és állásuktól fel is függesztettek. A mult héten tárgyalta a kir. járásbírószék a két rendőr ügyét, mely alkalmommal az ügyész helyettes Pásztor ellen elejtette a vádat, Bús pedig 40 kor. bírságra ítéltett. Mindkét rendőrt a polgármester most állásaikba visszahelyezte. Hát a fegyelmi eljárás hol marad?

A vörhenyjárvány bár lassan, de állandóan csökken. A mult héten négy napon át új eset nem lett bejelentve. Jelenleg 17 házban 26 vörhenybeteg van ápolás alatt. Pénteken és szombaton egy-egy új megbetegedés fordult elő, de olyan házakban, hol már voltak betegek.

Közlemény. A Pancsován állomásozó honvéd zászlóalj részére 1904. évben szükséges élelmi czikkek szállításának biztosítására folyó évi december hó 3-án d. u. 2 órakor a honvéd laktányában bizottsági tárgyalás fog tartatni. A kiadott hirdetének szerinti szükséglet, marhahús, zsir, liszt, burgonya, tarhonya, só, borsó, lencse stb. Ezen czikkek szállítására vonatkozó és egyes vállalkozók által benyújtandó ajánlatok mintája, továbbá a szállítási feltételek felől tájékozást a zászlóalj közérkezési bizottsága ad.

Elveszett vadászkutya. Egy orosz agár fajtájú, hosszú szőrű nagy fehér és sárga foltokkal tarkázott vadászkutya, mely „Duna” névre hallgat, elveszett. A ki valami hírt tud felőle, sziveskedjék szerkesztőségünket vagy a pancsovai szolgabírói hivatalt értesíteni.

A gőzgépezélok és gőzkazanfűtők vizsgálata a Temesvárot szervezett bizottság által 1903. évi november hó 23-án reggel 8 órakor a m. kir. államasutak műhely épületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros Kültl-tér 2. sz.) címre, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csúznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkór, mint: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszert jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árbau a legtöbb gyógyszertárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-téle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-téle Horgony-Linimentum” et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

Helyi hajómenetrend. A Dunagőzhajótársaság értesítése szerint a helyihajó október 1-től 1904. év március 31-éig a következőleg fog Páncsova—Zimony és viszont között közlekedni. Páncsováról—Zimonyba indul d. e. 9^{1/2} és d. u. 2^{1/2} órakor. Zimonyból—Páncsovára indul reggel 7 és déli 12 órakor.

Osztálysorsjegyek iránt érdeklődőket különösen figyelmeztetjük a Nemzeti Pénzváltó-Részvénytársaság mai hirdetésére.

Különlék.

Amerikai humor. Férj: Tudod-e, hogy a jövedelem háromnegyed részét a te toalettdjéidre költöm? Feleség: Ugy? És mit csinál, ha szabad kérdezem, a fenmaradó pénzzel?

Anya: Nem szégyeled magad, ilyen piszkos kézzel akarsz zongorázni? Eredj, mosd meg a kezdet, addig nem szabad a zongorához nyulnod!

Kis leány: Nem, édes mamám, majd csak a fekete billentyűkön fogok zongorázni.

— Hogy magyarázza meg azt a dolgot, hogy Mathusalem olyan sokáig élt?

— Hja könnyű volt neki! Az ő idejében még nem volt se automobil, sem villamos, sem vakbél-operáció, sem jegeszív, — hát hogya élt volna sokáig.

Atya: De, Mary, hisz te pokoli lármát csapsz azon a zongorán! Nem tudsz szelidebben játszani? Az ember a saját szavát sem hallja!

Leány: Szándékosan teszem, atyám, mert a szomszédok panaszkodtak a játékom ellen.

Atya: Ugy? Akkor csak verd azt a zongorát, amilyen erősen csak bírod!

A rovarok szagló érzéke. Egy amerikai entomológus a lepkék szaglásának finomságával következőképpen kísérletezett. A Callosamia Prometheus, egy szép színű s a mi „éjjeli pávaszem” lepkékkel körülbelül egyenlő nagyságu szövő lepke 400 bábját szerezte be s Florida partjaira, Loggerhead Keybe, tehát a faj előfordulása legdélibb határán túl néhány száz kilométernyire vitte. Ha már most a kibujó nőstényeket léghijasan elzárt üvegszekrényekben tartotta, a kiunt rekedt hímekre semmiféle vonzással nem voltak, ellenben át nem látszó, de lyukacsos szekrényekbe téve, a hímek seregestől tödultak oda. Ez bizonyítékul szolgál arra, hogy csak a nőstényből kiáramló illat s nem a látás közvetíti a vonzódást. A hímek megvakítása is ugyanazon eredményre vezetett, mert a nőstények tartózkodása helyét ők is csakhamar kipuhatták akkor is, ha szemüket sötét finiszfestékkel vonták be. A szaglás érzéke is úgy látszik a tollas csápokban van, mert ha ezeket enyvel bekenték, a hatás elmaradt.

A puder. A szépitőszerek között nagy szerepet játszik a puder. Használatára az a jelenség vezette az embereket, hogy arcmosás után a csipős szabad levegő durvává teszi a bőrt, férfiak is ez okból használják a pudert beretválkozás után. Hölgyeink azonban arcbőrük fehéritése vagy egyéb szépséghibáik eltüntetésére használják a pudert. A puder csak teljesen ártalmatlan, minden mérgező szertől mentesen használható s ilyen is csak csekély mennyiségben. Sajnos, napjainkban rizspor, poudre de riz név alatt óriási mennyiségben kerülnek ártalmas puderek forgalomba. Ilyenek a bismuth-fehérral készített porok, amelyek jól tapadnak, az arcnak tetszetős külsőt adnak, de idővel rontják az arc színét. Gyakori alkotórésze a pudernek a kréta, kénsvavas magnézia, a kénsvavas baryt, a talcum, ezeknek közvetlen káros hatások ugyan nincsen, de hosszabb használat után pattanásokat okoznak. Határozottan veszedelmesek mondható azonban a fehér puderek közül ólomtartalma miatt az ólomfehérral készített puder, veszedelmesek továbbá higanytartalmuknál fogva a veres higanykéneggel készített rózsaszínű puderek, míg a karminál, alexannal készítettke kevésbé ártalmasak.

A természet órája. A vadásznak, ki órát nem visz magával éjjeli vándorlásaiban, a természet szolgál órával. A fülemle után, mely csaknem az egész éjszaka énekel, legkorábbi madár a pintyőke, mely

jóval napfeljötte előtt 1/2—2 óráig hallatja hangját. Pont 2 kor az u. n. „fekete feű szöcske” kezdi rá a ciripelést s ez eltart fél 3-ig; fél 3-tól háromig a fűr rövid „pitypalattya” veri fel a csendat, 3-tól pedig fél 4-ig a vöröshajú tücsök melódikus trillái vegyülnek bele az erdőzúgásba; fél 4-től 4-ig a tenorista fekete rigó produkálja magát, 4-től 5-ig pedig a cizinegés éles hangja tödvözi a napfeljöttét. Ötől aztán a közönséges veréb kezd csiripelni.

Közgazdaság.

Filléres tőke és 100 % jövedelem.

Mikor Noé apánk a nagy víz után megpihent az Ararát hegyén, azon kezdte, hogy szőlőt ültetett. Okosan tette! Talán ő jött reá először, hogy: „borban az igazság”. Szinte kedve volna az embernek azt hinni — néhai jó Horváth bácsival, — hogy a jó öreg magyar ember volt. De ha nem volt is magyar, tett a magyarnak annyi jót, a mennyit csak az a német barát, ki Geiza vezér idejében a legelső barázdát szórta tele aranyat termő búzakalász piruló szemével.

Édes hazánk sokat emlegetett kánaán híret nagy részt annak köszönheti, hogy az egész kerek világon olyan szinaranyat nem szűrték soha, mint azon a tiszaparti kúpos hegyen. Hej, de mióta az az átkos kis rovar, az az istenosapása „szilokférőg”, mint jó magyar népünk elkeresztelte, kincset érő szőlőtőkéinket elpusztította, bizony édes magyar véreink nagy része vele pusztult. Vele pusztult a jó mód sok-sok hajlékból és nagyon hosszú még az az idő, a mikor Isten segítségével sikerül kihevernünk e nyolczadik egyiptomi csapást. De ki fogjuk heverni. Ki kell hevernünk! Ne csüggedjünk el, mert biznunk kell nemzetünk halhatatlan költője ígéjében, hogy: „jön fog, mert jöni kell, egy jobb kor...!” Meg van adva az irány, csak kitartás, csak előre!

Évtizedek fáradságos, gondos munkája révén sikerült az országnak óriási előhaladást tenni a szőlő reconstruált nagy művében és most már megelégedéssel tekinthetünk küzdelmünk mezejére, mert azon munkás fáradozásunk gyümölcsét látjuk. Visszatér még a jó mód, visszatér vele a jó kedv, a tett-vagy a pusztult hajlékba s lesz hazánk újra az, ami volt — a világ legnagyobb bortermelő országa.

Van egy dolog, a mi gondolkozóba ejti azokat, kik szemüket rávetik azon véreinkre, kiknek szegény sorsuk egy körülmények kizárják azt, hogy az ősfoglalkozások e legjövendelműbbjét — a szőlőtermelést megfelelő arányban kultiválják. Hány meg hány gazda van az országban, kinek nincs módjában kisebb-nagyobb tábla szőlő beállítására, mert ahhoz vagy helye, vagy pénze, vagy kezeléséhez szükséges ideje sőt legtöbbször mind a három hiányzik. Önkénytelen jut itt eszünkbe, hogy van egy dolog aminek elhanyagolása, jobban mondva figyelmen kívül hagyása gondatlanság volt már eddig is.

Számba sem jöhető parányi tőkével, kevés fáradsággal, pár arasznyi helyet olyan jövendelműzővé lehet tenni, a milyenné a világon semmi mással. Ez pedig a szőlőlugasok létesítése, a szőlőtőkék lugassá nevelése. Valakinek csak az Isten kegyelme juttatott egy talpalatnyit a haza földéből, mindazoknak megvan adva a lehetőség, hogy szőlőlugas ültetésével nagy jövedelemre tegyenek szert. Mindenütt, fel északnak, le délnek, nyugatnak és keletnek, legzordorabb éghajlatu vidékeinken is teljes sikerrel kultiválható. Megfelelő fajok helyes megválasztása biztosítja az eredményt. Egy pusztá fal, egy öreg fa, egy kerítés, egy gyept, hol rendezen a csalán, bürok, tövis és megszámlálhatatlan ezre a gyomnak szivja a jó anyaföld éltető nedvét a gazda boszuságára, minden haszon nélkül, széppé és aranytalanul jövendelműzővé tehető, és mily nevelésesen kicsiny befektetést, mily észre sem vehető kevés munkát s utánjárást igényel.

Igaz, hogy egy szőlőlugas csak akkor adja meg a várt jövedelmet, ha gondoskodva van arról, hogy épen a legmegfelelőbb szőlőfajok alkalmaztassanak, mert mint tudjuk, egyik-másik faj nem bírja ki a lugasneveléssel járó természetszerűleg óriási termelést, és hogy maupásig még oly ritka helyen kultiválják, annak nagyrészt az az oka, hogy sokan czéljukat épen ott hibázták el többnyire, hogy a lugasnak alkalmas fajokat nem választották meg kellőleg s ültettek olyat, a milyen volt. Persze az meg ugy termelt, a hogy tudott. Ma azonban ez sem akadály már, hiszen jóformán minden újságban, minden nap-tárban — mely a hármás bércz és négy folyó határain belül napvilágot lát — ott van egyik vagy másik szőlőültvény-termelő-telep hirdetése, honnan a megfelelő fajok potom áron beszerezhetők, sőt megfigyelésem szerint van olyan is, a melyik a lugas-szőlők létesítésére olyan nagy súlyt fektet, hogy éveken át gondos munkássággal folytatja kísérleteit, hogy a legmegfelelőbb fajokat kiismerve s alkalmazva, a közönségnek biztos eredménnyel szolgálhasson.

Ép ez az illető vállalat az, mely a lugas-mive-léshez, bár az igen egyszerű, nyomtatott kezelési könyvecskét küld minden rendelőnek, melyből, aki soha szőlőt nem látott is, a legkifogástalanabbul állíthatja be és bámulatos eredménnyel termelheti a lugas szőlőt.

A legszegényebb is megszerezheti és minden-kinek van annyi érkezése, hogy azt a minimális időt

melyet gondozása igényel, reáfordíthassa. Jövendelműzőségét nem kell ecsetelnem s csak példának emlittem fel Fáter Béla kovácsmestert Szent Békán, Zala-megyében, kinek egyetlen egy szál lugasmivelésű tőkéje 1899. évben 196 (egyszázkilencvenhat) liter bort adott; 1900-ban 1721 (egyezerhétyszázhuszonegy) fűrt volt rajta s lett 2 és fél akó bora, sőt a két szomszédjába átnyuló ága annak, aki gondozta, 1 akó bort, a másiknak, a ki elhanyagolta, 50 fűrtöt adott még azon kívül. 1901-ben 2226 (kettőezerkettőszázhuszonehat) fűrtöt termelt és még ezenkívül a két szomszédnak mennyit! Ez pedig nem mese, hanem szent igaz, mint azt Fáter mester birtokomban levő sajátkezű levele és a „Szőlészeti és borászati Lapok” 1899. évi egyik száma is bizonyít. Nem kell utalnom a Szarka Bertó bátyám gulács-i (Bereg-m.) kertjében lévő lugására, mely minden esztendőben behozza a 600 koronát, mert ez egy példából is láthatja mindenki óriási arányu jövendelműző voltát.

Ez az, amire én minden magyar gazda figyelmét felhívni szeretném. Ez az, a mit mindenkinek fülébe szeretnék kiáltani: „Ültess lugas-szőlőt, ha sem helyed, sem pénzed nincs nagyobb tábla létesítéséhez. Ne mindenféle haszontalan futókéval rakd meg az eresz alját, veranda oszlopát, pusztá falat, mert szépnek ez százszer szebb, és még hozzá jövendelműző.”

Sokan megmosolyogják soraimat, tudom, hogy ilyen igénytelennek látszó kis dologgal állók elő, de hej, sokan vagyunk, kiknek nem telik ám szőlőhegyre, nem telik válogatni a piacon a szebbnél-szebb fűrtökben és keservesen kell beteg édesanyánknak a doktor rendelte kis jó bort megvenni drága pénzen, a mit pedig pár garassal és egy kis igyekezettel magunk megtermelhetnénk évről-évre.

Bár gyenge szavam ne mint kiáltó szó hangzana el a pusztában, hanem sok jó magyar ember gondolkozna rajta s vessen magában számítás, milyen csekély kiadás, milyen kevés munka mellett, milyen haszonra lehet kihatása és ne sajnálja a fáradságot, vegyen elő egy kalendáriumot vagy újságot és keresse meg benne valamelyik szőlőültvény-telep címét, a melyik lugas-ültvényeket kínál, írjon neki és vegyen egy-két tőkét próbára, meglátja, hogy szavam a tapasztalaton alapuló becsületes meggyőződés sugallta.

Ne fogom sajnálni, hogy igénytelen szavaimat hangoztatni merem ott, hol annyi nagytudományu szakember vállatva működik közre azon, hogy megfigyeléseiket, észrevételeiket, fáradságos, gondos kísérleteik eredményét közzétéve, a gazdaközönségnek, az egész ország minden polgárának hasznára legyenek; ha csak egyetlen egy jó magyar ember is megszívleli azt és uton jövendelmre tesz szert s könnyít vele helyzetén. Adja Isten, hogy minél számosabban legyenek, kiknek hajlékba ez uton fog jökevény — ha még oly kicsiny is — költözni. Rátz.

Hirdetések.

AMERIKA.
Indulás Havreből minden szombaton.
Menetjegyek
a Francia hajózási vonal
által.
Jó és gyors szállítás. Kitűnő ellátás borral és likörrel együtt. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentesen szolgál a
Francia hajózási vonal
Bécs. IV. Weyringergasse 8.

SZŐLŐLUGAST
ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.
Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas. (bár mind kuszó természetű) mert nagyrészt a megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültetnek, azok bőven ellátják házukat az eg szőlőérés idején a legkittűnőbb mustalattal és más édes szőlőkkel.
A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legeskeleyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremszebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.
A fajok ismertetése vonatkozó, szines fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentesen küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja. **Cím:**
Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székélyhid.

Ferencz József Keserűvíz

az egyedül elismert
kellemes ízű ter-
mészetes has-
hajtószer.

**A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.**

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 34 év óta megbízható bedörzsölési alkalmazzatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cizéjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k., 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Forrárt: **Török József** gyógyszerész Budapest.

Lichter F. Ad. és trsa.
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Egy régi jó háziszser

melynek egy családban sem szabad hiányoznia: a mindig jól bevált

Hess Ernő féle

⊗ ⊗ Eucalyptus

garantált tisztaságú, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természeti készítmény. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Olcsó ára, 1 kor. 50 fill. eredeti üvegenként, mely igen sokáig eltarthat, mindenkinek lehetővé teszi annak megszerzését az egészség elnyerésére és a betegség elkerülésére.

1500-nál több dicsérő- és elismerőlevél érkezett hozzám — kéretlenül — oly kigyógyultaktól, kik

szakgatásokban, hát-, mell- és nyakfájásban, zsába, légzési nehézségek, nátha, fejfájás, a belső nemes szervek megbetegedése, idült sebek, bőrbetegségek és egyéb bajokban szenvedtek.

Senki se mulassza el, megküldeni magának azon nagyfontosságú könyvet, melyben az Eucalyptus-készítmények pontosan le vannak írva s hogy azoknak a fentemlített betegségeknek való, sokoldalú eredményes alkalmazása miként történik. Ezen könyvet a szenvedők érdekében bárhova teljesen ingyen küldöm meg s abban az olvasó meggyőzése végett, gyógyultaktól származó, bizonyítványokat nagy számban tettem közzé. — Klingenthal i. Sa. (Szászország).

Hess Ernő

Eucalyptus-behozatala.

Kéretik a védjegyre szigorúan ügyelni, **Raktár Pancsován:** Radda Frigyes és Georgievits István urak gyógyszerárában.

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!

Gyomor bajosoknak!

Mialazoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterheése, hiányos, nehezen emészthető avagy túlforró vagy hideg ételek élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguknak gyomorbajt, mint:

gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorfájdalom, nehéz emésztést vagy elnyálkásodást

szereztek, ezennel egy jó háziszser ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hosszu során át kipróbáltattak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő gyógyhatásu fűvekből jó borral van készítve, mely erősíti és életkíti az emésztő szerveket. A növénybor megszünteti az emésztési zavarokat s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növénybornak ideje korán való használatával legelőször még csirájában elfojtható minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybor idejekorán használni. Oly jelenségek, mint: főfájás, felbőffenés, gyomorégés, felfuodás, emelgés hányással, mely bajok krónikus (elavult) gyomor bajnál különösen heveny jelentkeznek, nehányzori ivás után eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, kólikafájdalom, szívdobogás, álmatlanság, valamint vérszorulás a májban, lépben és kapuérrendszerben (Hämorrhoidal-bántalmak) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emésztelenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arczzsin, vérhiány, erőtlenség

legelőször a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ily egyének étvágyhiánnyal, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan éjszakkal lassan elsatnyulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életerének új lendületet kölcsönöz. A növénybor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcsere, siettet a vérképződést, csilapítja a felizgatott idegeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönőirat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható üvegenként 3 koronáért: és 4 koronáért Pancsova városi gyógyszerárában, továbbá, Homolicez, Bresztovác, Belgrad, Zimony, Batajnica, Uj-Pázua, Ó-Pázua, Glogon, Almás, Franzfeld, Réva-Ujfalu, Román-Petre Károlyfalva, Ailunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes-Kubin, Szeudró, Pozsarevác, Aleksandrovac, Palánka, Parezány, Arangelovac, Mb. Valjevo, Obrenovac, Sabac, Sasinski, Mitrovicza, Lacarak, Ruma, Ireg, India, Uj-Karlova, Slankamen, Titel, Perlasz, Farkas, Tor-Sziget, Ozora, Tor-Vasárhely, Dobricza, Kevi-Szölös, Vég-Szent-Mihály, Temes-Paulis, Jaszenova, Vraesevác, Felchretemplom, Palánka, Gradiste, Ó-Moldova, Uj-Moldova, Petrovac, Svilajnac, Kragujevac, Gm. Milanovac, Reska, Loznica, Janja, Bjelina, Erdevik, Csereviz, Ó-Futtak, Karlova, F-Kovil, Pétervárád, Ujvidék, Versecz stb. gyógyszerárában, valamint Magyarország és Ausztria-Magyarország minden kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszerárában.

Azonkívül a pancsovai gyógyszerár szétküld 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarország minden részére.

Utánzatoktól óvakodjunk.

Kérjünk határozottan

11-9

Ullrich Hubert-féle növénybort.

FÖRAKTÁR Pancsova részére RADDA FRIGYES gyógyszerárában az „Angyalhoz”.

Diätetikus szer!

Diätetikus szer!

TORONTÁL

megjében

eddig

5 főnyereményt

és

19 más nagyobb

nyereményt

fizettünk ki.

Bebizonyított tény, hogy a magy. kir. szab. osztálysorsjáték utján igen sokan jutottak jóléthez, sőt gyakran nagy vagyonhoz is; miáltal a magyar osztálysorsjegyek általános kedveltségnek örvendenek. — Egyetlen más sorsjáték sem nyújt hasonlóan kedvező nyerési esélyeket oly nagy összegű nyereményekkel, mint a magyar osztálysorsjáték.

A következő osztálysorsjáték hat osztályában 110.000 sorsjegyből 55.000 darabot, tehát a felét körülbelül

14¹/₂ millió korona készpénzzel sorsolják ki.

Főnyeremény esetleg egymillió korona, illetve: 600.000, 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 90.000, 2 a 80.000, 70.000 stb. stb.

➡ Első osztály huzásai már folyó hó 19. és 20-án. ➡

Az első osztályú eredeti sorsjegyek ára: egész kor. 12.—, fél 6.—, negyed 3.— és nyolczad 1 K. 50 F. Sorsjegyeket postautalvány-összegek ellenében vagy utánvétellel küldünk. — Hivatalos nyereményjegyzékekkel pontosan szolgálunk. Játéktervet minden sorsjegy-küldeményhez mellékelünk.

NEMZETI PÉNZVÁLTÓ-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, Gizella-tér 1. G. 2. „Nemzeti Pénzváltó Budapest”.

Intézetünk

abban a helyzetben van, hogy bármily nagy nyereséget — még esedékes előtt is — a legszigorubb titoktartás mellett, jutalékmentesen fizet ki és ügyfeleinek minden irányban a legmesszebbmenő biztonságot nyújtja.

A legtöbb főnyereményt

nálunk

vásárolt sorsjegyeken nyerték.

A SINGER név varrógépeknél

azon világhír következtében, a melyet a gyár 50 éves lelkiismeretes munkával szerzett, legjobb anyag- és mintaszerű szerkezetért biztosítékká nőtte ki magát. Ez az oka annak, a miért annyi más gyáros és varrógép-kereskedő gépeink utánzatait, pl. „Central Bobbin”, de még „Singer” név alatt is árusítja. Ne csalassuk meg magunkat ilyen visszaélés által, kérdezzük meg a vételkor, hogy a gép a mi cégünkötől származik-e és ne elégedjünk meg kitérő válaszzsal.

Singer Co. varrógép részvény-társaság.

Temesvár-Belváros.

Hunyádi-utcza 10. szám.

Különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy eredeti Singer-varrógépek kizárólag nálunk kaphatók és sehol másutt.

Képviselőnk: Mihajlov Döme úr, Pancsova Almási-út 33. sz. Jankovits féle házban.

4-2

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyom. Wittigslager C.-nál Pancsován.